

Ruoan kulutuksen vaikutukset ympäristöön ja ravitsemukseen

Merja Saarinen, erikoistutkija, MMT

Venla Kyttä, postdoc-tutkija, MMT

Tuotetasolta ruokavalioihin

Näkökulma tuotannon vaikutuksista kulutuksen vaikutuksiin

Ravitsemuksella on tärkeä rooli arvioinnissa ja vertailuissa; ympäristövaikutusten vähentäminen ja hyvä ravitsemus ovat molemmat osa kestävä kehityksen tavoitteita

Hankkeita:

RuokaMinimi, VN Teas 2018-19

ScenoProt, STN 2015-21

<https://projects.luke.fi/scenoprot/>

JUSTFOOD, STN 2019-26

Leg4Life, STN 2019-26

FoodStep, STN 2021-24

KULO, VN Teas 2022-23

Kulullma, Ilmastopaneeli 2021-22

NNR päivitys, 2022-23

FOODNUTRI, SA/FIRI 2022-24

Terveellisemmät ja ilmastokestävämmät ruokavaliot Suomessa 1(2)

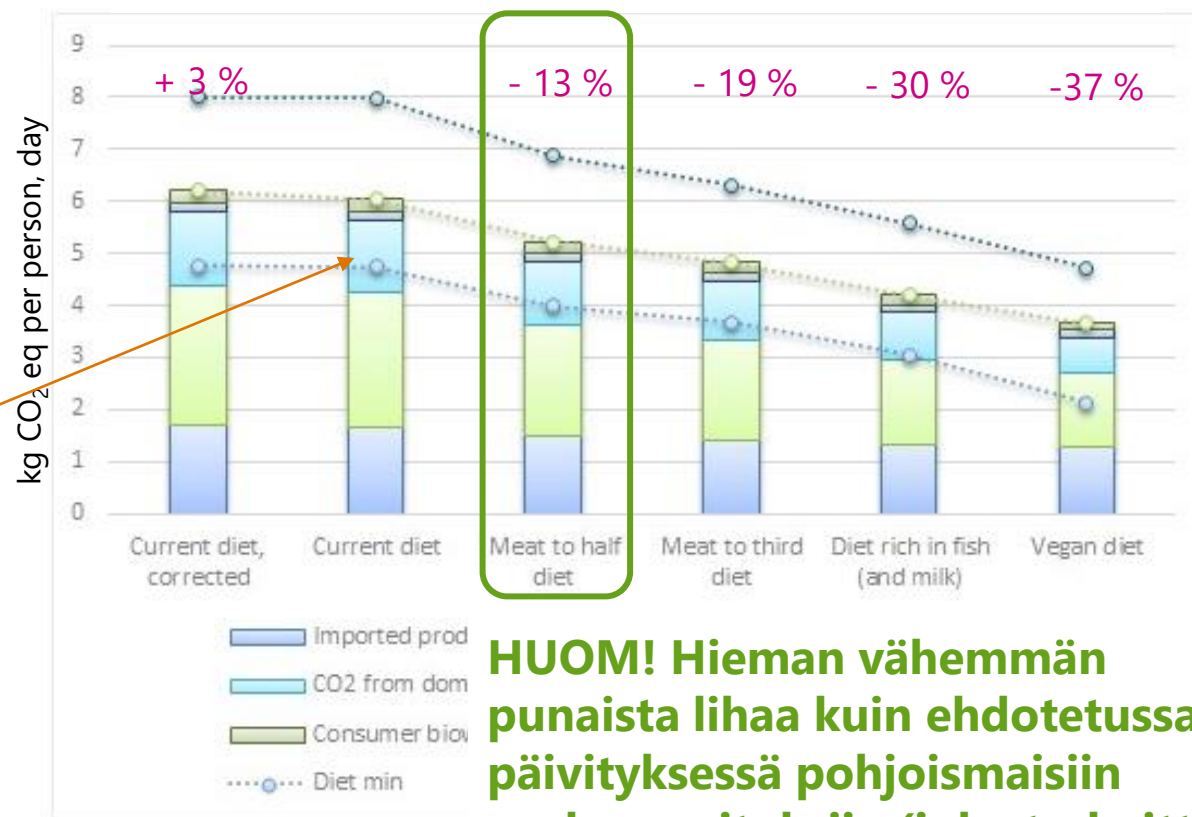
Mallinnuksen perusteella Suomessa on mahdollista vähentää ruokavalion ilmastovaikutuksia ruokavaliomuutoksella enimmillään 37%

Vaihtoehtoisissa ruokavalioissa ravintoaineiden saantisuosituks¹et (VNR 2014) täyttyvät

Peltojen hiilivarastojen hiipumisen pysäyttämällä voitaisiin saavuttaa yhtä suuri päästövähennys kuin ruokavalioimuutoksella, jossa lihan kulutus vähenisi kolmannekseen (n. -20 %); kuluttaja ei kuitenkaan voi vaikuttaa asiaan suoraan

Arviossa on paljon epävarmuutta muun muassa, koska tulevaisuuden tuotteita ei tunneta vielä

Nykyisen ja vaihtoehtoisten suomalaisten ruokavalioiden ilmastovaikutukset

HUOM! Hieman vähemmän punaista lihaa kuin ehdotetussa päivityksessä pohjoismaisiin ruokasuosituksiin (joka tarkoittaisi Suomessa -40 % punaisen lihan ja lihavalmisteen kulutukseen)

Lähteet:

Saarinen et al (unpublished) Soil carb
Saarinen et al. (2019) Impacts of die
project (in Finnish with English abstra
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/>

Terveellisemmät ja ilmastokestävämmät ruokavaliot Suomessa 2(2)

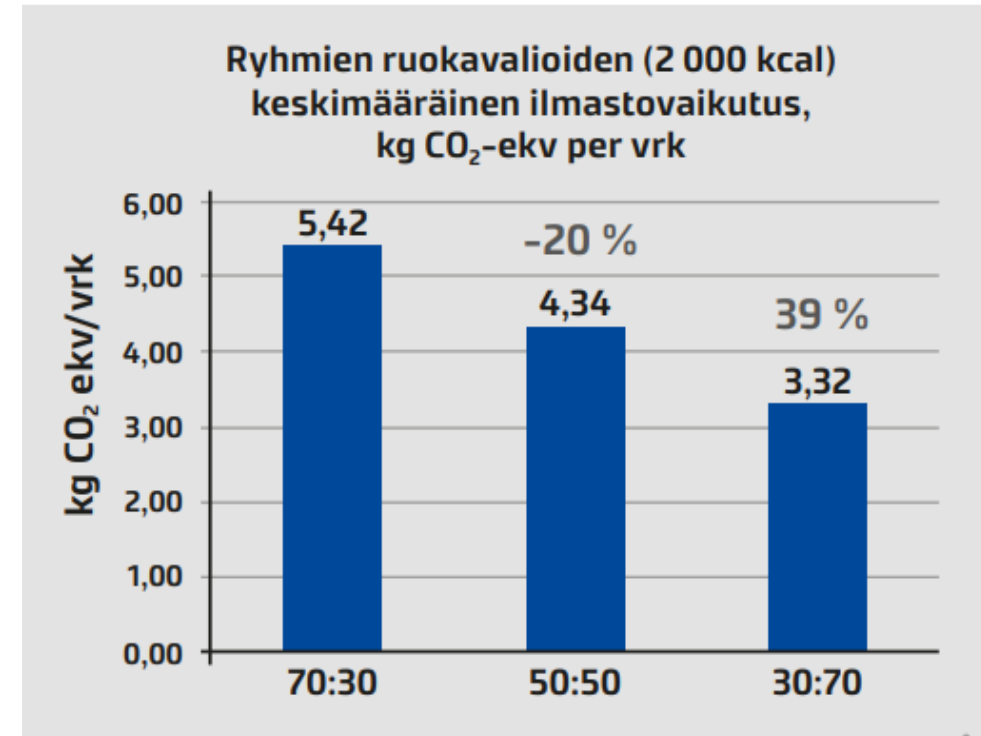
ScenoProt-interventiotutkimuksen perusteella, kun vaihdetaan nykyruokavaliossa lihasta ja maidosta saatavia eläinproteiineja kasviproteiineiksi

- ilmastovaikutukset pienenevät
- saavutetaan terveyshyötyjä
- kohdataan joitakin terveysriskejä

➤ noin neljännes tai kolmannes eläinproteiineista (liha ja maito) voidaan korvata kasviproteiineilla ravitsemuksellisesti turvallisesti ja ravitsemusta hyödyttäen; ilmastovaikutus -20 %

➤ uusien tuotteiden ravintoainesisältöihin pitää kiinnittää huomiota

➤ tuotteiden täydentäminen ravintoaineilla?

Kuva 2. Ruokavalioiden ilmastovaikutus interventioryhmissä kg CO₂/vrk. Lähde: ScenoProt-policy brief

Lähteet:

Paivarinta et al. A-M 2020 , ' Replacing Animal-Based Proteins with Plant-Based Proteins Changes the Composition of a Whole Nordic Diet-A Randomised Clinical Trial in Healthy Finnish Adults ', Nutrients , vol. 12 , no. 4 , 943 . <https://doi.org/10.3390/nu12040943>

Itkonen et al. (2021) Partial Replacement of Animal Proteins with Plant Proteins for 12 Weeks Accelerates Bone Turnover Among Healthy Adults: A Randomized Clinical Trial, J Nutr. 151:11-19. <https://doi.org/10.1093/jn/nxaa264>

Pellinen et al. (2022) Replacing Dietary Animal-Source Proteins with Plant-Source Proteins Changes Dietary Intake and Status of Vitamins and Minerals in Healthy Adults: A 12-Week Randomized Controlled Trial. European Journal of Nutrition 61 (3):1391–1404. <https://doi.org/10.1007/s00394-021-02729-3>

Nostoja

- Lihan kulutuksen vähentäminen vähentää ilmastovaikutusta, maankäyttöä, globaalia lajikatovaikutusta
- Ravitsemus ja terveys asettavat puitteet ympäristövaikutusten vähentämiselle
- Absoluuttinen tuontiin liittyvien ilmastovaikutuksen määrä ei kasva jos siirrytään kasvivoittoisempaan tai vegaaniseen ruokavalioon
- Vaikutus globaaliin lajikatoon aiheutuu lähes kokonaan tuonnista
- Tuontiin liittyvä globaali lajikatovaikutus on sidoksissa vahvasti maankäytön muutokseen ja eläintuotteisiin (rehut)
  - Lajikatoon liittyvä maankäytön muutoksen arviointitapa sisältää oletuksia, jotka vaikuttavat tulokseen vahvasti (aikajänne, kohdistaminen tuotteille)
- Kotimaassa näkyvät biodiversiteettivaikutukset tarvitsevat tarkemman arviointitavan
- Tarkasteluissa ei pysty huomioimaan tuotteiden välistä vaihtelua ja parannustoimia, joita tuotantoketjuissa tehdään/on tehty

Löydä meidät verkosta

➤ luke.fi

Tilaa uutiskirjeemme ja pysy jyvällä!
luke.fi/uutiskirje

Luonnonvarakeskus (Luke)
Latokartanonkaari 9, 00790 Helsinki

